

Nr 42

Utlåtande i anledning av skilda motioner om rabatt vid resor på statens järnvägars eller postverkets busslinjer.

Till allmänna beredningsutskottet har hänvisats

1) de likalydande motionerna I: 93 av herrar *Sundin* och *Erik Filip Petersson* och II: 131 av herrar *Jonsson* och *Gustavsson* i Alvesta, vari föreslås, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om åtgärder så att fr. o. m. 1 juli 1968 införes folkpensionärsrabatt på SJ:s och postverkets busslinjer efter samma grunder som nu gäller för 67-kortet på SJ:s järnvägslinjer;

2) de likalydande motionerna I: 298 av herrar *Johan Olsson* och *Ernst Olsson* samt II: 368 av herrar *Josefson* i Arrie och *Elmstedt*, vari hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla att statens järnvägar må utvidga det rabattsystem för studerande som tillämpas för resa med tåg till att gälla även resa med buss;

3) de likalydande motionerna I: 742 av herrar *Strandberg* och *Yngve Nilsson* samt II: 947 av herr *Petersson m. fl.*, vari hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att statens järnvägars taxsystem ändras så, att såväl 67-kortet som järnvägens rabattkort skall gälla på statens busslinjer; samt

4) motionen II: 922 av herr *Berglund*, vari hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna önskvärdheten av att de rabatter som gäller på statens järnvägars tåglinjer även måtte äga giltighet på dess busslinjer.

I motionsparet I: 93 och II: 131 framhålles bl. a., att det har varslats om planer på en omfattande nedläggning av järnvägsstationer på linjer som kommer att bestå, och att takten i nedläggning av linjer inte heller har minskat. Det framstår därvid som en ännu större brist att SJ:s och postverkets busslinjer inte omfattas av 67-kortet. Skulle det visa sig att folkpensionärsrabatterna genom en allmän taxerevision inte snarast förbättras, anser motionärerna det vara nödvändigt att riksdagen tar ett initiativ beträffande rabatten på bussarna.

I motionsparet I: 298 och II: 368 anföres bl. a., att studerande f. n. åtnjuter en viss prisnedsättning för resa med tåg. Förmånen är av stor betydelse särskilt för dem som har lång väg mellan hemort och studieort. Genom nedläggningar av järnvägar under senare år har värdet av prisnedsättningen för många studerande minskat avsevärt. Del av resa måste

nu ofta företagas med buss, varvid inte någon rabatt utgår. Motionärerna anser, att statens järnvägar på sina bussar borde införa samma rabattsystem som tillämpas på tågen. Samtidigt borde verket eftersträva en överenskommelse med de enskilda bussbolagen om att dessa skall tillämpa samma regler.

I motionerna I: 742 och II: 947 hänvisas till vad som anförts i motionsparet I: 241 och II: 755, vari föreslås en uppräknig av anslaget till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer.

I motionen II: 922 framhålls bl. a., att som ett hinder för genomförande av en samordning i fråga om reserabatter mellan SJ:s busslinjer och övriga trafikmedel har framförts betänkligheter mot att kunna bereda plats åt rabattresande på bussarna. Erfarenhetsmässigt går dock bussarna under normal trafik sällan fullbesatta.

Motionären framhåller vidare, att en del bussbolag norr om Sundsvall infört bestämmelsen att pensionärer får resa tur och retur för enkel avgift, dock med viss lägsta avgift. Även postverket tillämpar sådana bestämmelser för sina bussar.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionerna II: 131, II: 368, I: 241 och II: 922.

Utskottet har upptagit motionerna till samtidig handläggning.

Utskottet

I motionerna framställs olika yrkanden om att sådana rabatter som utgår vid järnvägsresor även skall tillämpas vid SJ:s busslinjer. Yrkandena i de sinsemellan likalydande motionerna I: 93 och II: 131 samt I: 742 och II: 947 avser även postverkets busslinjer.

Grundläggande för utskottets bedömning av frågor om reserabatter — liksom för riksdagens ställningstaganden — har varit de riktlinjer för trafikpolitiken, som höstrikdagen år 1963 antagit i enlighet med förslag i proposition 1963: 191 och som innebär att SJ skall drivas helt enligt affärsekonomiska principer. SJ har alltså att själv i enlighet med av riksdagen fastställda driftsekonomiska principer avgöra sådana frågor som hur och när rabatter bör lämnas. Där det i särskilda fall anses lämpligt att driva icke lönsam trafik skall kostnaderna ersättas av statsmedel (»kollektivbiljett»). Motsvarande trafikpolitiska riktlinjer tillämpas också i fråga om postverkets diligenstrafik.

Chefen för statens järnvägar har i april detta år beslutat, att vissa rabattformer, bl. a. 67-kort, rabatt för studerande och järnvägens rabattkort, från och med den 12 maj 1968 skall tillämpas i SJ:s busstrafik — dock ej i snabbusstrafik eller för resor med bussar i SL-trafik och i stadstrafik — på i princip samma villkor som i järnvägstrafik. I vad avser statens järn-

vägars färdmedel synes motionärernas önskemål därmed vara tillgodosedda.

För färd med postverkets busslinjer tillämpas sedan ett flertal år rabatter för bl. a. ålderspensionärer och studerande, innebärande att resa tur och retur får företas mot avgift för enkel biljett till ett visst lägsta belopp. Fr. o. m. den 12 maj 1968 kommer denna förmån att gälla över hela året, för studerande dock sommartid under förbehåll att kurs/utbildning pågår.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att de sinsemellan likalydande motionerna I: 93 och II: 131, I: 298 och II: 368, I: 742 och II: 947 samt motionen II: 922 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 maj 1968

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

HARALD J. SKOGLÖSA

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller (s), Oscar Carlsson (s), Hedlund (s), Eric Gustaf Peterson (fp), Axel Kristiansson (cp), Helge Karlsson (s), fru Hultell (h), herrar Kilsmo (fp), Ernst Olsson (cp), fru Diesen (h) samt herrar Nyquist (s) och Ove Karlsson (s);

från andra kammaren: herrar Skoglösa (cp), Hamrin i Kalmar (fp), Svensson i Kungälv (s), Wikner (s), Larsson i Borrbby (cp), Nilsson i Bästekille (h), Andersson i Örebro (fp) och Nilsson i Agnäs (h).

Särskilt yttrande

av herrar *Eric Gustaf Peterson* (fp), *Axel Kristiansson* (cp), *Kilsmo* (fp), *Ernst Olsson* (cp), *Skoglösa* (cp), *Hamrin* i Kalmar (fp), *Larsson* i Borrbby (cp) och *Andersson* i Örebro (fp).

Genom järnvägsstyrelsens meddelande av den 11 april 1968 att 67-kortet skall gälla även vid färd med SJ-bussarna samt tre dagar i veckan under sommarmånaderna, tidigare undantagna från rabattresor, har det viktigaste yrkandet i motionerna nr I: 93 och II: 131 redan tillgodosetts. Därtill kommer, att kommunikationsministern i ett tal den 1 maj förebådade samma rabattförmåner även för förtidspensionärer, ett gammalt önskemål i motioner från vårt håll. Samtidigt som vi uttrycker tillfredsställelse över att järnvägsstyrelsen funnit det kommersiellt berättigat att utvidga rabatterna i enlighet med förslag i motioner under en följd av år, vill vi framföra några synpunkter.

Det andra yrkandet i ovan nämnda motioner gällde att samma förmåner borde gälla i postverkets diligenstrafik. Som utskottet framhåller har sedan några år postverket under vissa tider på året låtit pensionärer få resa tur och retur till enkelt pris (ingen rabatt på enkla biljetter) mot uppvisande av pensionsbrevet.

Det vore önskvärt att i framtiden ha samma bestämmelser på bägge de statsägda företagen. Därvid kan övervägas, om 67-kortet eller minimiavgift skall förekomma. Med hänsyn till nuvarande trafiksituation och bilismens väldiga utveckling förefaller det kommersiellt berättigat för SJ och postverket att rabattera även kortare resor.

Med hänsyn till det glädjande intresse som de bägge statliga företagen har visat för kommersiellt betingade folkpensionärsrabatter, hoppas vi att även övriga i de många motionerna under årens lopp framförda önskemål kommer att tillgodoses. Vi tänker särskilt på önskemålet att den som har hustrutillägg samt blinda och handikappade också måtte få samma rabattförmåner som pensionärer och förtidspensionärer.